

Vesa Kallio kesk ym.

Kirjallinen kysymys itäisen Suomen maatalouden turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Maatalous ja maatiloilla harjoitettava muu yritystoiminta (mm. matkailu, urakointi, palvelutuo-
tanto) on itäisen Suomen maaseudun ja alueellisen elinvoiman kantava toimiala. Kannattavuus on
toimialaan katsomatta keskeinen tekijä yritysten ja perheiden pitämiseksi itäisessä Suomessa.
Tämä edellyttää erityisten näkökohtien huomioimista EU:n itärajan vaikutuspiirissä olevien
alueiden elinvoimaisuuden tukemisessa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on aiheuttanut itäiseen Suomeen merkittäviä haasteita maati-
layritysten sekä muiden toimialojen yritysten rahoituksen saannissa. CAP-ohjelmien muutokset
vuosina 2015 ja 2023 ovat viivästyttäneet EU:n ja kansallisia maatalouden tukimaksatuksia jopa
kahdeksalla kuukaudella. Kun lisäksi pankkivalvontasäännöksiä tiukennettiin vuonna 2019, ovat
nämä kaikki tapahtumat vaikuttaneet negatiivisesti suomalaisten maanviljelijöiden toimintaedel-
lytyksiin ja taloudelliseen asemaan koko maassa.

Pankkisääntelyn tiukentumisen vuoksi byrokraattinen taakka on kasvanut siinä määrin, että pan-
keilla on vaikeuksia rekrytoida ja saada pidettyä palveluksessaan maatalouden rahoitusasiantun-
tijoita. Merkittävä osa rahoitusalan ammattilaisista on jättämässä alan. Arvioiden mukaan jopa
70 % työntekijän ajasta kuluu erilaiseen talousraportointiin liiketoiminnan ja asiakassuhteiden
hoitamisen sijasta. Esimerkiksi Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen (Etelä-Savo, Keski-Suomi,
Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo) vuonna 2024 tekemän kyselyn mukaan vastaajista valtaosa ker-
toi, etteivät he luota pankkihenkilöstön maatalousosaamiseen.

Itäisessä Suomessa maatalousmaan arvotus on heikompaa kuin Etelä- tai Länsi-Suomessa ja uu-
sien investointien vakuusarvostukset rahoittajilta ovat hyvin matalat ja puutteelliset. Tämän seu-
rauksena maatalouden rakennusinvestoinnit ovat olleet pysähdyksissä eikä sukupolvenvaihdo-
kia tehdä riittävästi. Yksi selittävä tekijä on, että rahoitusta on evätty jopa tilanteissa, joissa viran-
omaiset ovat myöntäneet EU:n investointitukea ja nuorten viljelijöiden tukea. Jopa noin 2/3 kiel-
teisistä rahoituspäätöksistä viranomaisilta itäisessä Suomessa johtuu siitä, että rahoittaja ei anna
positiivista luottopäätöstä, vaikka esim. ELY-keskus myöntäisi.

Maatalousala on kriittinen ruoan, huoltovarmuuden ja Suomen kokonaisturvallisuuden kannalta.
Maatalouden kehitys itäisessä Suomessa on jäänyt jälkeen muun maan kehityksestä. Euroopan
unionin tulisi kannustaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön erityistalousalueita itäisillä rajaseuduil-
la, esimerkiksi tarjoamalla verohelpotuksia sukupolvenvaihdoille perhesuhteista riippumatta.

Kirjallinen kysymys KK 332/2025 vp

Euroopan investointipankki on käynnistänyt yleiseurooppalaisen maatalousohjelman maatalousrahoituksen vauhdittamiseksi tarjoamalla pääoma-avustuksia. Suomessa pankit eivät kuitenkaan ole hakeneet näitä avustuksia, koska pääomaongelma on niille merkityksetön. Suomalaisilla pankeilla on helppo pääsy pääomaan rahoitusmarkkinoilta.

Komissio on ehdottanut merkittäviä muutoksia monivuotiseen rahoituskehykseen ja CAP:n rakenteeseen vuodesta 2028 eteenpäin. Puolustus- ja kaksikäyttöhankkeiden rahoitus on saamassa siinä lisähuomiota. Maaseudun kehittäminen ja maatalous edistävät merkittävästi puolustusta ja kokonaisvaltaista turvallisuutta. Maatalousinvestoinnit ja maaseudun kehittämisen menot olisivat tunnistettava kaksikäyttömenoina EU:n itärajan maakunnissa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus edistämässä EU:n itärajaohjelmaa, joka tarjoaa vakuuksia ja takauksia Euroopan investointirahastosta yritysten rahoituksen vauhdittamiseksi EU:n itäraja-alueilla,

onko hallitus edistämässä maatalousinvestointien tunnustamista kaksikäyttöinvestoinneiksi EU:n itäraja-alueilla,

onko hallitus tarkastelemassa pankkivalvontaa ja sääntelyä tilanteissa, joissa kriittiset sektorit (ruokaturva, kokonaisvaltainen turvallisuus) muodostavat vain merkityksettömän osan pankin rahoitussalkusta,

onko hallitus tekemässä pankkisääntelyn toimivuustarkastelua erityisesti maataloudessa esiintyvien järjestämättömien lainojen riskinarvioinnin osalta, ja

millä tavoin hallitus edistää Finnveran mahdollisuuksia toimia myös maatalouden rahoittajana ja/tai takaajana koko maassa ja erityyppisillä, ei vain kaikista suurimmilla, maatioilla?

Helsingissä 13.10.2025

Vesa Kallio kesk
Markku Siponen kesk
Timo Vornanen tv